

Rob Degenaaars

Robert (Rob) Degenaaars werd geboren op 2 mei 1925 in Medan, NOI. Hij was de zoon van Thomas Degenaaars en Trijntje (Truus) Wilhelmina Fortuin. Zijn ouders trouwden in 1920 in Singapore. Tom had een zusje Helene Wilhelmina (Lenny) (1923) en een broertje Tom (1921). Zijn vader werkte bij Handelsvereniging Amsterdam HVA in Medan.

Tussen 1934 en 1937 woonde het gezin in Den Haag. In januari 1937 verhuisden ze weer naar Medan. Tom en Rob zeilden bij de Deli Jacht Club in Medan. Ze wilden met aantal jongens van de DJC graag zeeverkenner worden, maar zeeverkennergroep 5 in Medan was gestopt omdat er geen scouts meer waren, maar wel leiders. Op hun initiatief maakte de groep in 1937 een doorstart en de Jacht Club ondersteunde de groep met leiding en materiaal. Schipper Bosch ging met verlof naar Nederland waardoor er geen leiding meer was. Vader Thomas raakte daarom bij de groep betrokken als schipper. Hij werd in 1937 ook bestuurslid van de afdeling Medan en vertegenwoordigde in het afdelingsbestuur de zeeverkenners. Tom werd later ook roverscout.

Rob werd op 14 april 1942 geïnterneerd in de Unie-Kampong in Belawan op Sumatra. De directeur van de Gouvernements-HBS, de heer H. Thier, kwam daar al snel met een initiatief om de scholing te laten doorgaan. Belawan was de havenstad van Medan, aan de oostkust van Sumatra. Unie Kampong was een gebouwencomplex in het havengebied. Het kamp bestond uit een gedeelte voor krijgsgevangenen en een gedeelte voor burgergeïnterneerden (het "burgerkamp"), pas later van elkaar gescheiden door prikkeldraad. Naast het kamp bevond zich een kamp voor Japanse militairen. Hij verhuisde op 8 december 1942 naar de Sint Jozefschool in Medan om daar in de keuken te werken. De St Jozef-school lag in het centrum van Medan. In de school verbleven mannen, die overdag moesten werken in de stad (Nippon-werkers, ballenjongens), bijv. artsen in ziekenhuizen. Zij hadden nog vele contacten in de stad en met bewoners van andere kampen.

Op 10 november 1943 kwam hij met 63 mannen uit de St. Jozefschool terecht in het mannenkamp Belawan Estate. Belawan Estate lag ongeveer 40 km ten zuid-westen van Medan in de richting van Brastagi. Het kamp-complex bestond uit oude verlaten loodsen (voor chinese koelies) van een tabaksonderneming. Er waren 10 langwerpige stenen gebouwen; er was geen stromend water, er was geen elektrisch licht. Hier begon zijn

kampschool-periode pas goed. Oude HBS-leerkrachten gaven, uit het hoofd, les aan de jongere jongens. Die werden zo veel mogelijk vrijgesteld van corvee om de lessen te kunnen volgen. De Japanners waren tegen het onderwijs, dus er stonden altijd een paar jongens op wacht. Door papierschaarste werden delen van het houten bed, kantlijnen van zakkijbels en zelfs zanderige stukken grond gebruikt voor het maken van aantekeningen of het doen van examens. In juli 1944 deed Robert eindexamen. In oktober werd het mannenkamp ontruimd en kwamen de mannen in diverse andere kampen zoals Aek Pamienke en Si Rengorengo op Sumatra terecht.

Zijn zus Lenny werd, waarschijnlijk samen met haar moeder, onder andere in het vrouwenkamp Poelau Brajan gevangen gehouden en later in Aek Pamienke. Zij maakte potloodtekeningen met haar ervaringen in het kamp als thema. Een aantal persoonlijke documenten van Rob en zijn zus Lenny uit de kamptijd zijn bewaard gebleven.

Broer Tom ging in 1940 ging hij naar de Technische Hogeschool in Bandung maar moest zijn studie vanwege het uitbreken van de Tweede Wereldoorlog staken. Tom werd in Bandung krijgsgevangen genomen en geïnterneerd in Kamp Baros 5 in Tjimahi, dit kamp werd ook wel Kale Koppen Kamp genoemd. Tom was hier voortrekker van de Kale Koppen Kamp stam. Later werd hij tewerkgesteld op de Koraaleilanden en kwam terecht in het Julianakamp in Amahai, Zuid Ceram. Hier ontstond de Wilhelminastam op 31 augustus, 6 ploegen werden gevormd. Alles moest geheim gedaan worden. Een lichtpuntje in deze tijd waren volgens Tom de verschillende scoutingactiviteiten tijdens zijn gevangenschap. Zijn avonturen worden beschreven in het boekje *Achter Kawat en Gedek*, over Scouting tijdens de Japanse bezetting, dat de NPV na de oorlog uitgaf.

Zijn vader werd krijgsgevangen genomen op Sumatra en geïnterneerd. Hij ging op transport met de Harugiku Maru om tewerkgesteld te worden aan de Pakan Baru spoorlijn. Hij kwam om toen het schip op 26 juni 1944 werd getorpedeerd.

In 1946 kwam het gezin Degenaaers terug naar Nederland. Hij keerde later met zijn zus en moeder terug naar Nederlands Indië. Hij trouwde op 19 augustus 1949 in Medan met Maria Wilhelmina Looyen (Soerabaja, 1925) en ze gingen wonen in Padang. Hij werkte onder andere voor de Handelsvereniging Amsterdam HVA in Medan, het bedrijf waar ook zijn vader voor de oorlog werkte.

Meer informatie

[Registratie Thomas Degenaaers & Trijntje Wilhelmina Fortuin & Tom Degenaaers & Helène Wilhelmina Degenaaers & Robert Degenaaers in 1913 te 's-Gravenhage » Open Archieven](#)

[Deli courant » 30 nov 1937 - Art. 6 | Delpher](#)

[De Telegraaf » 29 okt 1920 - Art. 205 | Delpher](#)

[Deli courant » 31 okt 1921 - Art. 4 | Delpher](#)

[De Sumatra post » 03 apr 1923 - Art. 38 | Delpher](#)

[De Sumatra post » 04 mei 1925 - Art. 148 | Delpher](#)

[Achter-kawat-en-Gedek.pdf \(s-i-d.nl\)](#)

[Thomas "Tom" Degenaaers \(1921-2005\) » Stamboom Den Elzen - Bollenstreek » Genealogie Online](#)

[Tom Degenaaers - Wikipedia](#)

[2005 Summer Newsletter.doc.pdf](#)

[Persoonskaart](#)

[VerzetsMuseum | Details](#)

[Burgerkamp Poelau Brajan Medan](#)

[Burgerkamp Poelau Brajan Medan](#)

[Belawan](#)

[St Jozefschool Medan](#)

[Belawan Estate Medan](#)

[Zoeken CBG verzamelingen Degenars](#)

[Het nieuwsblad voor Sumatra » 05 aug 1949 - Art. 79 | Delpher](#)

Dit verhaal is onderdeel van *Scouts in de oorlog*, een verzameling verhalen als eerbetoon aan al die (oud) scouts die zich ingezet hebben voor onze vrijheid en hulp aan de medemens of die slachtoffer werden van oorlogsgeweld, in Nederland en het verre oosten. Met de verhalen willen we inspiratie bieden aan de scouts van nu, in hun wekelijkse activiteiten en als voorbereiding op hun bijdrage aan lokale herdenkingen. Kijk op <http://vrijheid.scouting.nl> voor meer informatie en alle andere verhalen.